FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT MARCO DARMON
fremsat den 16. februar 1989 *

Høje Domstol.

1. Finanzgericht München har forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål angående gyldigheden af Kommissionens forordning (EØF) nr. 3453/81 [1] og Rådets forordning (EØF) nr. 789/82 [2].

2. Selskabet Continentale Produkten-Gesellschaft Erhardt-Renken GmbH & Co. (herefter benævnt »Continentale Produkten«), der løbende importerer bomuldsgarn henhørende under pos. 55.05-B II i Den Fælles Toldtarif med oprindelse i Tyrkiet, har anlagt sag ved Finanzgericht München til prøvelse af nogle toldafgørelser truffet af Hauptzollamt München-West, hvorved selskabet blev opkrævet en endelig antidumpingtold i forbindelse med indførslen af fire partier bomuldsgarn, der henholdsvis fandt sted den 15., 20., 27. og 28. april 1982. Tolden udgjorde 12% af toldværdien. Selskabet har gjort gældende, at forordningerne er ugyldige.

3. Selskabet Continentale Produkten har før haft en sag til pådømmelse for Domstolen. Ved stævning af 28. december 1984 havde selskabet anlagt sag i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 2, med påstand om delvis annullation af en kommissionsbeslutning, som havde givet det ret til delvis tilbagebetaling af antidumpingtold, selskabet havde erlagt i henhold til forordning (EØF) nr. 789/82. I nævnte sag gjorde Continentale Produkten gældende, at forordningen var ugyldig. Jeg foreslog i den forbindelse Domstolen, at proceduren om tilbagebetaling af antidumpingtold i henhold til artikel 16 i Rådets grundforordning (EØF) nr. 2176/84, som iværksættes senere, men som finder anvendelse på de igangværende procedurer, ikke bør løses således, at den giver mulighed for at anfægte gyldigheden af den forordning, hvorved der blev indført en antidumpingtold [3]. Domstolen fulgte mit forslag til afgørelse og frifandt Kommissionen ved dom af 24. februar 1987, og udtalte bl. a. at man ved artikel 16 i forordning (EØF) nr. 2176/84

»ikke [kan] anfægte selve gyldigheden af den forordning, hvorved der blev indført en antidumpingtold, eller kræve fornyet undersøgelse af det materiale, som er blevet fastslået og lagt til grund under de tidligere undersøgelser« [4].

4. Jeg påpegede i mit forslag til afgørelse af denne sag, at importørerne i Fællesskabet i henhold til Domstolens praksis i Allied Corporation-sagen [5] kan anlægge sag ved de nationale domstole til prøvelse af pålæg om betaling af en antidumpingtold, hvor de kan gøre gældende, at selve forordningen er

* Originalsprog: fransk.

1 — Af 2. december 1981 om indførsel af en midlertidig antidumpingtold på importen af visse typer garn af bomuld med oprindelse i Tyrkiet (EFT L 347 af 3.12.1981, s. 19).

2 — Af 2. april 1982 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af visse typer garn af bomuld, med oprindelse i Tyrkiet (EFT L 90 af 3.4.1982, s. 1).

3 — Forslag til afgørelse i sag 312/84, Sml. 1987, s. 841, især s. 858.

4 — Sag 312/84, Continentale Produkten-Gesellschaft mod Kommissionen, dom af 24. februar 1987, præmis 12, Sml. s. 841.

5 — De forenede sager 239 og 275/82, dom af 21. februar 1984, Sml. s. 1005, præmis 15.

ugyldig og anmode den nationale ret om at forelægge et præjudicielt spørgsmål vedrørende forordningens gyldighed for Domstolen. Det er dette, Continentale Produkten har valgt at gøre.

5. Finanzgericht München stiller ikke alene spørgsmål om gyldigheden af forordning (EØF) nr. 789/82, som indførte den endelige antidumpingtold på 12%, men også gyldigheden af forordning (EØF) nr. 3453/81, der indførte den midlertidige told på 16%. Det er toldopkrævningen i medfør af forordningen om den endelige antidumpingtold, der er genstand for denne sag. I det omfang afgørelserne om opkrævning af antidumpingtold på 12% af 15., 20., 27. og 28. april 1982 kun bygger på forordning (EØF) nr. 789/82 [6], synes en afgørelse af gyldighedsspørgsmålet i forbindelse med forordning (EØF) nr. 3453/81 ikke påkrævet, for at Finanzgericht kan træffe afgørelse i sagen. Sidstnævnte forordning var nemlig ikke længere gældende på det tidspunkt, da Hauptzollamt München-West meddelte sin afgørelse om opkrævning af antidumpingtold, idet den endelige told i mellemtiden var blevet indført ved forordning (EØF) nr. 789/82 [7]. I henhold til den dagældende artikel 11, stk. 1, i Rådets grundforordning (EØF) nr. 3017/79 [8], var formålet med forordning (EØF) nr. 3453/81 alene at betinge de pågældende varers overgang til fri omsætning i Fællesskabet af en sikkerhedsstillelse på størrelse med den midlertidige told. Den endelige opkrævning skulle finde sted senere i medfør af Rådets forordning, der indførte den endelige told. I artikel 2 i forordning (EØF) nr. 789/82 tages der dog i forbindelse med opkrævningen af den endelige told højde for de beløb, der er stillet sikkerhed for i form af midlertidig told. Som det er fremført under den mundtlige forhandling, vil en eventuel ugyldighed af forordning (EØF) nr. 3453/81 ikke påvirke forordning (EØF) nr. 789/82's ikraftræden, men dens anvendelse. Sidstnævnte træder i kraft på dagen for dens offentliggørelse, dvs. den 3. april 1982, men opkrævning af antidumpingtold kan først ske fra den dato og ikke fra 1. januar 1982, jfr. artikel 2 i forordning (EØF) nr. 789/82, da den retsforskrift, hvorefter de deponerede garantibeløb overgår til endelig opkrævede beløb, ikke længere eksisterer. I modsætning til hvad Kommissionen har gjort gældende under den mundtlige forhandling, tager Domstolen i dom af 5. oktober 1988 i de forenede *Canon-Inc.*-sager [9] ikke stilling til disse vanskeligheder, da sagsøgerne dér kun havde bestridt gyldigheden af den forordning, der indførte den endelige antidumpingtold. Jeg mener dog ikke, at Domstolen skal træffe afgørelse om dette problem i denne sag. Selv om der kan rejses tvivl om, hvorvidt det er nødvendigt at vurdere gyldigheden af forordning (EØF) nr. 3453/81 [10], skal jeg bemærke, at Domstolen fortolker EØF-Traktatens artikel 177 således, at det som hovedregel alene er den nationale ret i hovedsagen, der kan skønne over de forelagtes spørgsmål relevans [11]. Jeg vil derfor undersøge begge forordningernes gyldighed.

6 — Ikrafttrådt på datoen for dens offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, dvs. 3.4.1982.

7 — Jfr. artikel 2 i forordning nr. 3453/81.

8 — Af 20. december 1979 om beskyttelse mod dumpingimport eller subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 339 af 31.12.1979, s. 1).

9 — De forenede sager 277 og 300/85, Sml. s. 5731.

10 — Se Kommissionens indlæg, punkt 1.3.

11 — Se sag 10/69, Portelange mod Smith Corona Marchant International, dom af 9. juli 1969, Sml. s. 77, præmis 6; sag 35/76, Simmenthal mod Det Italienske Finansministerium, dom af 15. december 1976, Sml. s. 1871, præmis 7; sag 5/77, Tedeschi mod Denkavit, dom af 5. oktober 1977, Sml. s. 1555, præmis 17; se også sag 52/77, Cayrol mod Rivoira, dom af 30. november 1977, Sml. s. 2261, præmis 32; sag 78/76, Steinlike og Weinlig mod Forbundsrepublikken Tyskland, dom af 22. marts 1977, Sml. s. 595, præmis 14; sag 155/73, Sacchi mod Den Italienske Republik, dom af 30. april 1974, Sml. s. 409, præmis 3.

6. Forordningerne anfægtes på fire punkter.

a) Grundforordningens artikel 7, stk. 9, der foreskriver, at en procedure indstilles, enten ved at den afsluttes, eller ved at der træffes endelige foranstaltninger inden for et år efter procedurens iværksættelse, er ikke blevet overholdt, da antidumpingproceduren blev iværksat den 3. august 1979 og der først blev indført en endelig antidumpingtold ved forordning (EØF) nr. 789/82 af 2. april 1982, dvs. 32 måneder senere. Rådet har desuden ikke overholdt sin begrundelsespligt, idet det ikke har angivet årsagerne til forsinkelser i forordningen.

b) De tre tyrkiske selskaber, der er blevet udvalgt med henblik på at fastsætte dumpingmargenen, er ikke repræsentative.

c) Der foreligger ikke en skade, hvilket er en betingelse for at indføre en antidumpingtold.

d) Forordning (EØF) nr. 789/82 har tilbagevirkende kraft, for så vidt den finder anvendelse på kontrakter, der er indgået før dens ikrafttræden; importøren kunne imidlertid ikke forudse, at der ville blive indført en antidumpingtold så længe efter procedurens iværksættelse.

7. Disse fire punkter, som jeg vil undersøge i denne orden, mener jeg ikke er begrundet.

8. Anbringendet om tilsidesættelse af grundforordningens artikel 7, stk. 9, under henvisning til, at proceduren har varet ud over et år, synes ikke tidligere at have været påberåbt for Domstolen. Anbringendet består af to dele:

— tilsidesættelse af grundforordningens artikel 7, stk. 9, med hensyn til fristen

— manglende begrundelse for denne overskridelse.

9. Med hensyn til den første del fremgår det af grundforordningens artikel 7, stk. 9, at »den indstilles *normalt* inden for et år efter procedurens iværksættelse«. I denne sag gik der 32 måneder. Rådet har i sit indlæg [12] anført, at en sådan fristoverskridelse ikke er ualmindelig, og har givet følgende eksempler herpå:

— kuglelejer med oprindelse i Japan, Polen, Rumænien og USSR; proceduren iværksat den 18. september 1979, proceduren afsluttet ved Kommissionens afgørelse 81/406/EØF af 4. juni 1981, dvs. efter 20 måneder; afgørelsen har ikke været genstand for en retssag;

— stålrør med oprindelse i Spanien: proceduren iværksat den 19. oktober 1979, proceduren afsluttet ved afgørelse 81/430/EØF af 15. juni 1981, dvs. efter 20 måneder; afgørelsen har ikke været genstand for en retssag;

12 — S. 6 i den franske oversættelse.

— armbåndsure med oprindelse i USSR: proceduren iværksat den 19. juli 1980, antidumpingtold indført den 12. juli 1982, dvs. efter 24 måneder. Rådets forordning (EØF) nr. 1882/82 af 12. juli 1982 blev anfægtet ved en sag anlagt i medfør af EØF-Traktatens artikel 173, stk. 2, af selskabet *Timex Corporation.* Domstolen afsagde dom i sagen den 20. marts 1985 [13]. Procedurens varighed var ikke blandt de anbringender, sagsøgeren fremførte til støtte for sin påstand om, at forordning (EØF) nr. 1882/82 var ugyldig;

— kodein med oprindelse i Tjekkoslovakiet, Ungarn, Polen og Jugoslavien: proceduren iværksat den 1. april 1981, proceduren afsluttet ved Rådets afgørelse af 17. januar 1983; dvs. efter 21 måneder; afgørelsen har ikke været genstand for en retssag.

10. Der er altså tale om et nyt spørgsmål. Selv om det ikke synes rimeligt at fortolke ordlyden af grundforordningens artikel 7, stk. 9, som en præceptiv frist på et år, hvorefter en foranstaltning truffet for at beskytte fællesmarkedet vil være retsstridig, hvilket i øvrigt ville være i strid med selve bestemmelsens ordlyd, kan det heller ikke være rigtigt at ophæve enhver retsvirkning fra en bestemmelse, hvorved Rådet har besluttet at begrænse sin egen kompetence, da den fastsatte frist under normale omstændigheder skal overholdes. Det er nødvendigt at sikre en vis retssikkerhed og så vidt muligt give de erhvervsdrivende mulighed for at drive virksomhed under en stabil retstilstand, hvilket indebærer, at den usikkerhed, som iværksættelsen af en antidumpingprocedure medfører, ikke kan forlænges ud over en rimelig frist. Fællesskabets institutioner besidder ikke på dette punkt noget skøn. Med andre ord henhører det under Domstolen i de enkelte sager at efterprøve, om der foreligger særlige omstændigheder, der kan begrunde, at 1-årsfristen ikke overholdes. Det er denne kontrol, jeg foreslår Domstolen at udøve.

11. Foreligger der i denne sag omstændigheder, der kan begrunde overskridelsen af fristen i grundforordningens artikel 7, stk. 9? Jeg mener, at svaret må være bekræftende. Kommissionen mødte nemlig tilsyneladende ikke nogen stor samarbejdsvilje fra de tyrkiske eksportørers side [14]. Valget af repræsentative eksportvirksomheder krævede lange forhandlinger med Sammenslutningen af Tyrkiske Tekstileksportører (herefter benævnt »TTEA«) [15]. De politiske og økonomiske forhold i Tyrkiet i 1979 og 1980 vanskeliggjorde Kommissionens opgave, bl. a. på grund af de indtrufne forstyrrelser med hensyn til produktionen af bomuldsgarn. Endelig blev proceduren også forsinket på grund af de tyrkiske eksportørers anmodning om at få forlænget referenceperioden til den 31. december 1981. Perioden var oprindelig fastsat fra den 1. januar til 30. september 1981. Formålet hermed var, at der herved kunne tages hensyn til det sædvanlige fald i bruttoprisen på bomuld i årets sidste måneder. Forlængelsen må i øvrigt antages at være grunden til, at den midlertidigt fastsatte antidumpingtold på 16% blev fastsat til 12%.

13 — Sag 264/82, Sml. 1985, s. 849.

14 — Jfr. Rådets indlæg, bilaget, punkt 2, 10 og 11.

15 — Jfr. Rådets indlæg, bilaget, punkt 5, 6, 8 og 9.

12. For så vidt angår anbringendets anden del fremgår det af Domstolens faste praksis, at

»den begrundelse, som kræves i henhold til Traktatens artikel 190, klart og utvetydigt [skal] angive de betragtninger, som er lagt til grund af den EF-institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, dels således at de berørte personer kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning for at de kan forsvare deres rettigheder, dels således at Domstolen kan udøve sin prøvelsesret«. [16]

13. Mens Domstolen efterprøver, hvorvidt der foreligger sådanne særlige omstændigheder, der kan begrunde, at fristen i grundforordningens artikel 7, stk. 9, ikke overholdes, henhører det under den pågældende institution at begrunde, at der træffes en foranstaltning til beskyttelse mod antidumping, selv om der siden procedurens iværksættelse er hengået et tidsrum, der langt overskrider det i grundforordningen foreskrevne. Som jeg nævnte ovenfor, har de erhvervsdrivende ret til ikke at se den usikkerhed, som en iværksat antidumpingprocedure medfører, forlænget i det uendelige. Tilsvarende har de ret til at blive gjort bekendt med årsagerne til, at 1-årsfristen ikke overholdes.

14. Domstolen har imidlertid allerede udtalt, at

»det således ikke [kan] kræves, at en forordnings begrundelse særlig angiver alle de, ofte talrige enkeltheder, som en sådan foranstaltning kan bero på« [17].

Desuden har Domstolen anerkendt, at en begrundelse kan være kortfattet, hvis den er tilstrækkelig [18].

15. I den henseende fremgår det af forordningens sjette betragtning, at Kommissionen foretog en supplerende undersøgelse i Tyrkiet af eksport foretaget i løbet af fjerde kvartal af 1981, og at forlængelsen af undersøgelsesperioden blev foretaget på anmodning af de tyrkiske eksportører. Jeg mener, at denne betragtning er en tilstrækkelig begrundelse for, at fristen i grundforordningens artikel 7, stk. 9, ikke blev overholdt. Jeg mener derfor ikke, at det første anbringende kan tages til følge.

16. Det andet og tredje anbringende om, at de tyrkiske selskaber, der blev udvalgt med henblik på fastsættelse dumpingmargenen, ikke er repræsentative og at Fællesskabets virksomheder ikke har lidt nogen skade, forudsætter en vurdering af komplekse økonomiske forhold. I sådanne tilfælde følger det af Domstolens praksis, at

»Domstolen må ... begrænse sin bedømmelse af overvejelsernes resultat til en efterprøvelse af, om formforskrifterne er overholdt, om begrundelsen er tilstrækkelig, om de faktiske omstændigheder materielt er rigtige samt, om der foreligger en klar faktisk vildfarelse eller magtfordrejning« [19].

16 — Sag 258/84, Nippon Seiko KK mod Rådet, dom af 7. maj 1987, Sml. s. 1923, præmis 28; sag 203/85, Nicolet Instrument GmbH mod Hauptzollamt Frankfurt am Main-Flughafen, dom af 26. juni 1986, Sml. s. 2049, præmis 10.

17 — Sag 134/78, Danhuber mod Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, dom af 22. marts 1979, Sml. s. 1007, præmis 6.

18 — Sag 37/70, Rewe-Zentrale des Lebensmittel-Großhandels GmbH mod Hauptzollamt Emmerich, dom af 11. februar 1971, Sml. s. 23, præmis 8.

19 — Ovennævnte sag 258/84, præmis 21; sag 42/84, Remia mod Kommissionen, dom af 11. juli 1985, Sml. s. 2445, præmis 34; sag 113/77, NTN Toyo Bearing Company mod Rådet, forslag til afgørelse fra generaladvokat Warner, Sml. 1979, s. 1212, især s. 1259; se også forslag til afgørelse fra generaladvokat Rozès i sag 191/82, Fediol mod Kommissionen, Sml. 1983, s. 2937, især s. 2947.

17. Anbringendet om, at de selskaber, der blev udvalgt med henblik på fastlæggelse af dumpingmargenen ikke er repræsentive, bygger på, at Kommissionen for selskabernes vedkommende måtte foretage en særlig justering, idet selskabet Taris Pam. Tar. Sat Koop. Birligi Iplik Fab. ikke tillod Kommissionen at efterprøve og supplere de oplysninger, der var indgivet vedrørende produktionsomkostningerne, dels at Kommissionen måtte foretage visse justeringer med hensyn til de af Cukurova Sanayi Isl. AS oplyste generalomkostninger samt med hensyn til de af Fa. Trakya Iplik Sanayi AS oplyste salgs- og finansieringsomkostninger.

18. At Kommissionen måtte foretage visse særlige justeringer for at fastlægge dumpingmargenen indebærer ikke i sig selv, at virksomhederne ikke var repræsentative. Grundforordningens artikel 2 B, stk. 3, litra b), bestemmer med hensyn til beregning af den normale værdi, at »såfremt samme vare ikke sælges i normal handel på eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked, eller såfremt et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning«, kan den normale værdi udgøres af den beregnede værdi, dvs. omkostningerne i normal handel, til materialer og fremstilling i oprindelseslandet plus en rimelig margen for generalomkostninger og fortjeneste. Bestemmelsen giver kun mulighed for at anvende den beregnede værdi, når samme vare ikke sælges i normal handel på eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked, eller såfremt et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning. For så vidt angår de tilsvarende bestemmelser i artikel 2, stk. 3, litra a), i grundforordning (EØF) nr. 2176/84, der er trådt i stedet for forordning (EØF) nr. 3017/79, har Domstolen udtalt, at

»[det] fremgår klart af ordlyden af de nævnte bestemmelser og af ordningen i henhold til disse som helhed, at den normale værdi i første række skal fastlægges på grundlag af den pris, der faktisk er betalt eller skal betales i normal handel, idet de andre fremgangsmåder har karakter af subsidiære løsninger« [20].

Domstolen tilføjede imidlertid, at

»fællesskabsinstitutionerne råder... på dette punkt over et frit skøn« [21].

19. Efter at Kommissionen havde konstateret, at de udvalgte tyrkiske virksomheder, selv om de var repræsentative med hensyn til eksport til fællesmarkedet, ikke afsatte tilstrækkelige varer på hjemmemarkedet til at fastlægge den normale værdi på grundlag af de faktisk betalte priser, besluttede den at fastlægge den normale værdi på grundlag af omkostningerne i henhold til artikel 2 B, stk. 3, litra b). Kommissionen er ikke direkte blevet bebrejdet, at den har anvendt den beregnede værdi, eftersom den tyrkiske situation forhindrede den i at udvælge andre virksomheder, der var repræsentative for det tyrkiske hjemmemarked, og i at fastslå de priser, der faktisk blev betalt. Men tilsyneladende går den væsentligste kritik af Kommissionen nu på, at de tre udvalgte virksomheder ikke var repræsentative.

20 — Ovennævnte forenede sager 277 og 300/85, præmis 11.

21 — Ibid præmis 17.

20. I denne sammenhæng må grundforordningens artikel 2 B, stk. 3, litra b), sammenholdes med samme forordnings artikel 7, stk. 7, litra b), der foreskriver, at »såfremt en af de berørte parter eller et af de berørte tredjelande nægter at give adgang til nødvendige oplysninger eller undlader at meddele sådanne inden for en rimelig frist eller lægger væsentlige hindringer i vejen for undersøgelsen, kan der på grundlag af de tilgængelige oplysninger træffes foreløbige eller endelige, positive eller negative afgørelser«.

21. I nærværende sag fremstår den langvarige undersøgelsesprocedure, Kommissionens vanskeligheder med at få de nødvendige oplysninger, og den daværende politiske situation i Tyrkiet, som gode argumenter for, at Kommissionen var beføjet til at skønne, at den ikke ville modtage de nødvendige oplysninger inden for en rimelig frist, og at det ikke var rimeligt at forlænge proceduren yderligere ved at udvælge andre virksomheder med henblik på at fastslå den faktisk betalte pris, hvorfor den på grundlag af de tilgængelige oplysninger måtte anvende en værdi beregnet på grundlag af omkostningerne. Jeg mener derfor ikke, at dette anbringende er begrundet.

22. For så vidt angår selve de udvalgte virksomheders repræsentativitet — da jeg har gennemgået, hvad der indirekte liggger i anbringenderne, skal jeg nu behandle, hvad der er direkte fremført — har Kommissionen tilsyneladende ikke gjort sig skyldig i nogen faktisk vildfarelse. De tre virksomheder blev udvalgt efter aftale med TTEA. Sammenslutningen var blevet gjort opmærksom på, at de udvalgte virksomheder skulle være repræsentative. Der blev udvalgt elleve større tyrkiske virksomheder, der i de første syv måneder af 1981 stod for 56% af eksporten af bomuldsgarn til Fællesskabet. De tre største virksomheder blev trukket ud. Under et møde den 20. november 1981 bekræftede TTEA, at de tre virksomheder var repræsentative. Jeg kommer derfor igen til det resultat, at anbringendet er ubegrundet.

23. Vedrørende anbringendet om, at de europæiske virksomheder ikke har lidt noget tab, og at Kommissionen uretmæssigt har indført en antidumpingtold for at beskytte konkurrencen i Fællesskabet, skal jeg henvise til Domstolens praksis om klar faktisk vildfarelse og magtfordrejning. Også i dette tilfælde finder jeg anbringendet ubegrundet.

24. Betragtningerne 14-20 i forordningen angiver detaljeret virkningerne af den konstaterede dumping: et produktionsfald for Fællesskabets industri fra 613 000 tons i 1977 til 557 000 tons i 1981, nedgang i kapacitetsudnyttelsesgraden til under 65% i adskillige medlemsstater, antallet af beskæftigede inden for produktion af bomuldsgarn faldet fra 100 000 personer i 1979 til 92 000 i 1980 og til under 84 000 i 1981. Derimod var den tyrkiske import, der androg 6,6% i 1980, steget til 10,6% i 1981. I samme tidsrum forblev importen fra tredjelande, bortset fra Tyrkiet, relativ stabil. Kravet om en væsentlig skade for en erhvervsgren i Fællesskabet i grundforordningens artikel 4 synes derfor at være påvist af Kommissionen, og man kan ikke hævde, at dens bedømmelse af de nævnte forhold beror på en klar

faktisk vildfarelse, eller har udøvet magtfordrejning.

25. Med hensyn til forordning (EØF) nr. 789/82's tilbagevirkende kraft er Domstolens praksis på området fast. Domstolen har ved flere lejligheder udtalt, at

»efter et almindeligt anerkendt princip finder ændringsslove til en lovbestemmelse i mangel af modstående bestemmelse anvendelse på fremtidige virkninger af situationer, som er opstået, mens den tidligere lov var gældende« [22].

26. Generaladvokat Capotorti har vedrørende dette spørgsmål i sit forslag til afgørelse i sagen IFG mod Kommissionen anført

»at den omstændighed, at der er indgået en aftale, ikke giver parterne nogen retlig garanti for, at fælleskabsinstitutionerne uændret opretholder de på aftaletidspunktet gældende regler« [23].

27. Anbringendet bygger tilsyneladende på en sammenblanding af den umiddelbare anvendelse af en ny retsforskrift og tilbagevirkende kraft. Det er udelukket at forsinke en ny retsforskrift ikrafttræden indtil det tidspunkt, da der er indgået nye kontrakter. Dette ville give importørerne mulighed for, navnlig via afslutning af rammeaftaler eller aftaler om successive leveringer, på ubestemt tid at forsinke en EF-forordnings ikrafttræden og således fratage den enhver virkning. Derimod kan der ikke ændres ved de kontrakter, hvis retsvirkninger er udtømt. Det er navnlig tilfældet, når en kontrakt er endelig opfyldt.

28. Imidlertid har Domstolen gjort en undtagelse i sin praksis ved at statuere, at en ny retsforskrift ikke kan få umiddelbar virkning, hvis den tilsidesætter beskyttelsen af den berettigede forventning [24].

29. Havde Continentale Produkten på tidspunktet for indgåelsen af kontrakterne om import af bomuldsgarn fra Tyrkiet kunnet nære berettiget forventning om, at der ikke i fremtiden ville blive indført en antidumpingtold?

30. Jeg mener, at i denne sag er mindst to af de betingelser, Domstolen har opstillet for at anerkende fællesskabsinstitutionernes ansvar som følge af tilsidesættelse af den berettigede forventning, ikke opfyldt [25].

31. For det første burde selskabet Continentale Produkten have forudset, at forordning (EØF) nr. 789/82, der indførte en endelig antidumpingtold, ville blive udstedt. Som jeg allerede har nævnt, indfører selska-

22 — Sag 1/73, Westzucker GmbH mod Einfuhr- und Vorratstelle für Zucker, dom af 4. juli 1973, Sml. s. 723, præmis 5; sag 143/73, Société des produits alimentaires et diététiques mod Fonds d'orientation et de régularisation des marchés og Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre, dom af 5. december 1973, Sml. s. 1433, præmis 8; sag 96/77, SA Ancienne Maison Marcel Bauche og SARL François Delquignies mod Administration française des douanes, dom af 15. februar 1978, Sml. s. 383, præmis 48.

23 — Sag 68/77, IFG mod Kommissionen, Sml. 1978, s. 353, især s. 377.

24 — Ovennævnte sag 1/73, præmis 6.

25 — Sag 90/77, Hellmut Stimming KG mod Kommissionen, dom af 27. april 1978, Sml. s. 995; sag 78/77, Johann Lührs mod Hauptzollamt Hamburg-Jonas, dom af 1. februar 1978, Sml. s. 169.

bet løbende bomuldsgarn fra Tyrkiet og bør derfor opføre sig som en »fornuftig og velunderrettet erhvervsdrivende«, dvs. bl. a. holde sig underrettet om mulige ændringer af den EF-lovgivning, der kan have betydning for de produkter, som selskabet handler med. Iværksættelsen af en antidumpingprocedure vedrørende bomuldsgarn blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*[26]. Continentale Produkten kunne — som importør af disse varer — ikke være ubekendt med, at i medfør af grundforordningens artikel 7, stk. 9, ville proceduren enten føre til en offentliggørelse i Tidende af en afgørelse om dens afslutning, eller til indførslen af en antidumpingtold. Rådets udstedelse af forordning (EØF) nr. 789/82 var derfor på ingen måde uforudseeligt for denne importør.

32. For det andet foreligger der en almen interesse — beskyttelsen af det fælles marked — der begrundede, at forordning (EØF) nr. 789/82 trådte hurtigst muligt i kraft. Jeg skal hertil bemærke, at Rådet fandt det rimeligt »undtagelsesvis at lette tilpasningen for de erhvervsdrivende, der har indgået forretningsmæssige forpligtelser, for så vidt angår omstillingen til den nye situation, der er opstået på grund af den midlertidige antidumpingtold«[27] ved at fastsætte en tilpasningsperiode på fire uger fra ikrafttrædelsesdatoen for den midlertidige antidumpingtold, dvs. den 2. december 1981. Forordningens artikel 2, stk. 2, bestemmer nemlig, at de beløb, der er stillet som sikkerhed i form af midlertidig antidumpingtold før den 1. januar 1982, skal frigives. Rådet har således ved denne bestemmelse taget princippet om beskyttelsen af den berettigede forventning i betragtning.

33. Endelig har Domstolen på området for importcertifikater udtalt, at

»såfremt importøren anser opfyldelsen af aftalen under de nye regler for skadelig for sine interesser, er det i retsforholdet til sin medkontrahent, at han må søge midlet herimod«[28].

34. Dette sidste anbringende kan således heller ikke tages til følge.

35. Jeg skal derfor foreslå Domstolen at statuere, at gennemgangen af det stillede spørgsmål intet har frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af Kommissionens forordning (EØF) nr. 3453/81 og Rådets forordning (EØF) nr. 789/82.

26 — EFT C 196 af 3.8.1979.

27 — 25. betragtning til forordning nr. 789/82.

28 — Ovennævnte sag 68/77, dom af 14. februar 1978, Sml. s. 353, præmis 11.